

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย รัฐบาลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีสติปัญญา สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือสร้างสรรค์ในเวทีโลก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคล มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 2) การจัดการศึกษาจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการสำคัญดังกล่าว ตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All)

และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547 : 3) โดยมีโรงเรียนเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเกิดขึ้นตามความต้องการของสังคม วิชาชีพและบริการสังคม ชุมชน (พินดา วีระชาติ 2542 : 6) และในการจัดการศึกษาจึงถือว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาชีวิตของคนอย่างครบถ้วนทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ในวิชาการต่าง ๆ การพัฒนาความคิด และสติปัญญา การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมให้อยู่ในวิถีทางที่ถูกที่ควร การพัฒนาความคิดค่านิยมที่ถูกต้อง การสร้างมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในชีวิตของผู้เรียน เป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์อย่างป็นองค์รวม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2543 : 60) ในขณะที่เดียวกัน ความคาดหวังให้โรงเรียนทำหน้าที่อบรมสมาชิกให้กับชุมชนนั้นตามแนวทางที่ชุมชน หรือสังคมต้องการ และโรงเรียนก็พยายามสร้างบุคลิกภาพหรือคุณสมบัติที่เหมาะสมตามความต้องการของชุมชนหรือสังคมให้เกิดขึ้นในตัวเด็กเพื่อให้เด็กได้เติบโตมาในลักษณะที่ชุมชนมีความต้องการหรือมีความเชื่อในสังคมนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2547 : 201)

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษามากมาย โดยเฉพาะการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งทุกโรงเรียนต่างก็เร่งพัฒนาและจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีคุณภาพ ทั้งมาตรฐานคุณภาพของนักเรียน และคุณภาพของกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนและที่สำคัญก็คือจะทำอย่างไรจึงจะให้โรงเรียนเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน (มานพ ช่องตะคุ 2543 : 4-5)

โรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 50 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 12 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 31 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 7 โรงเรียน การบริหารโรงเรียนยึดหลัก การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : S.B.M) เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น และชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนจึงเปรียบเสมือนผู้บริโภคนสินค้า ส่วนโรงเรียนเปรียบเสมือนบริษัทผู้ผลิตสินค้าต้องแข่งขันกับบริษัทอื่น ๆ เพื่อผลิตสินค้าให้มีคุณภาพเป็นที่ต้องการ และพึงพอใจของผู้บริโภค ในอนาคตโรงเรียนที่ไม่สามารถเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ต้องการและพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนได้ โรงเรียนเหล่านั้นก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงต้องอาศัยองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือ เพื่อนำข้อมูล สารสนเทศ ที่ได้นำมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์สำหรับการพัฒนา เมื่อโรงเรียนสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน โรงเรียนก็จะได้รับการสนับสนุน

จากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งในด้านความคิด งบประมาณ แรงงาน จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ให้เป็น ที่พึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนการกำหนดกลยุทธ์ใน การพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอ หาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ที่มีต่อการบริหารงานในด้านวิชาการ ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ที่มีต่อการบริหาร งานในด้านวิชาการ ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ด้าน คุณลักษณะของผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ รายได้/เดือน ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ที่มีต่อการบริหารงานในด้านวิชาการ ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
2. ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนใน โรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อการบริหารงานในด้านวิชาการ ด้าน ครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน และด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2549 โดยใช้กรอบแนวคิดมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2549 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ใน 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านวิชาการ
- 1.2 ด้านครูผู้สอน
- 1.3 ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน
- 1.4 ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนนักเรียน
- 1.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

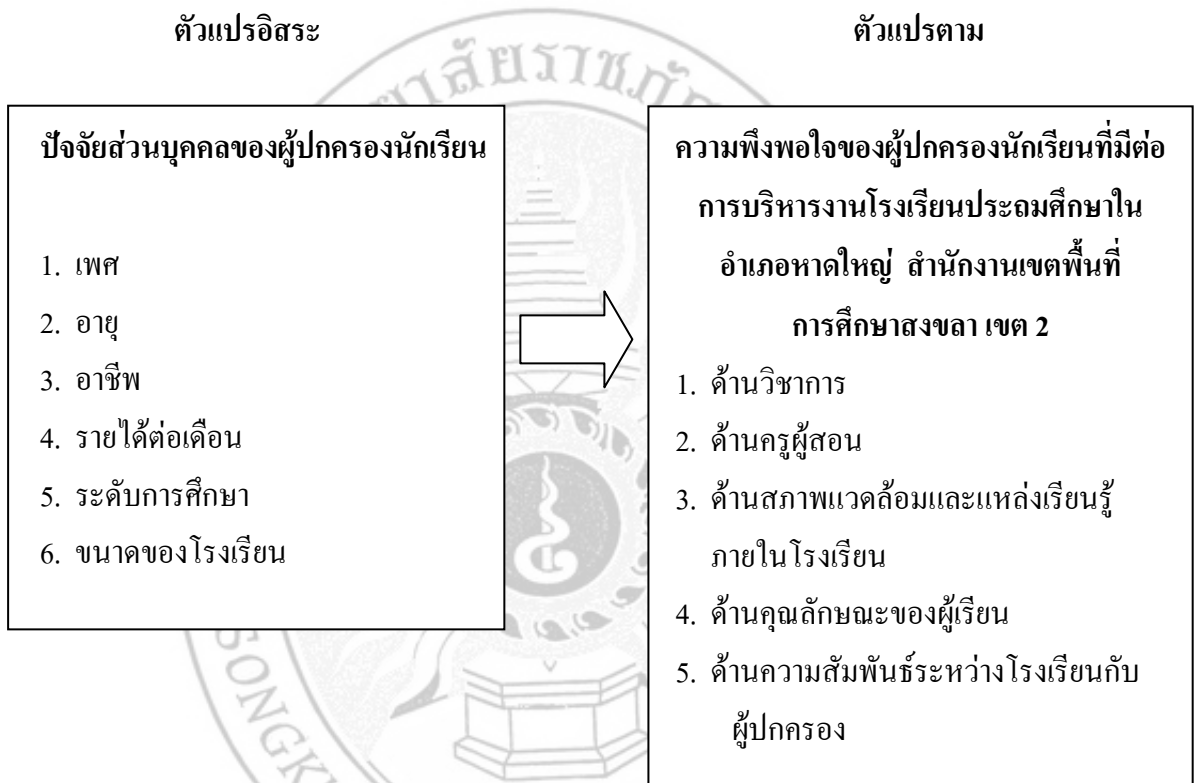
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอหาดใหญ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ในปีการศึกษา 2549 โรงเรียน ขนาดเล็ก 12 โรงเรียน จำนวน 600 คน โรงเรียนขนาดกลาง 31 โรงเรียน จำนวน 3,130 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 7 โรงเรียน จำนวน 2,894 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ได้มาจากการเทียบ ตารางสัดส่วนของเครซีและมอร์แกน(Krejcie and morgan, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 303) โรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน จำนวน 108 คน โรงเรียนขนาดกลาง 3 โรงเรียน จำนวน 205 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน จำนวน 285 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม และ สุ่มแบบเป็นสัดส่วน (Proportional Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 598 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสังเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2549 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและหญิง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

แตกต่างกัน

3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

4. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

5. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

6. ผู้ปกครองนักเรียนจากโรงเรียนขนาดต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาภาครัฐในอำเภอหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียน 1 - 120 คน

โรงเรียนเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียน 121 – 499 คน

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป

ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดี หรือมีเจตคติที่ดีของบุคคลนั้น ๆ ที่มีต่อการบริหารการบริหรงานโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ในด้านวิชาการ ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ด้านวิชาการ หมายถึง การบริหารหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การสอนซ่อมเสริม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น อันสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ

ด้านครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู วิทยากรอิสลามศึกษา ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะ ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเอาใจใส่ดูแลนักเรียน และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ด้านสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน หมายถึง สุนัขลักษณะของสภาพแวดล้อม ความปลอดภัยในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องพยาบาล ห้องกิจกรรมสหกรณ์ ห้องพิเศษอื่น ๆ สถานที่เล่นกีฬา และสาธารณูปโภคที่เป็นบริการภายในโรงเรียน

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน หมายถึง ความประพฤติของนักเรียนที่แสดงออกให้ปรากฏ เห็นต่อสาธารณชน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ได้แก่ การมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูกตเวที ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม การประหยัด ความภูมิใจในความเป็นไทย นิยมไทย มารยาท การสัมมาคารวะ การพูดจา

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การเสริมสร้างในการประสานติดต่อระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน ในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การรับข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะ และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน และเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้รับผิดชอบและดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอนนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ได้แก่ บิดามารดา ญาติ หรือผู้ที่บิดามารดาไว้วางใจให้รับผิดชอบและดูแลนักเรียน